

A sajtó olyannyira felszította a zsidóellenes hangulatot, hogy a törvénytervezet ellenzői, bármennyire keményen is csatáztak, alulmaradtak az egyenlőtlen küzdelemben. A törvénytervezet vitája elhúzódott, 1939 januárjától májusig tartott. Nemcsak a zsidóság képviselői léptek föl a tervezet ellen, a zsidóság ügyének védelmében, hanem a néhány liberális politikus is a Polgári Szabadság Párt soraiból, élükön dr. Rassay Károllyal, budapesti országgyűlési képviselővel, az *Esti Kurír* főszerkesztőjével, valamint az országgyűlés padsoraiban ülő szociáldemokraták. A kisgazdapárti frakció nem volt egységes. Az Eckhardt Tibor vezette szárny a tervezet mellett foglalt állást, akadtak, akik ellene voltak, s egy harmadik csoport módosításokért szállt síkra, amelyek lehetővé tették volna, hogy megnöveljék a kivételek és kivételezések számát.³⁵ A felsőházban szintén akadtak ellenzői a tervezetnek, így Bezerédj István, gróf Károlyi Gyula, gróf Prónay György és az egykori miniszterelnök, Horthy bizalmasa: gróf Bethlen István.

Bethlen több beszédet is mondott az Országházban, és a nagy nyilvánosság előtt is mindenütt kifejtve, hogy milyen veszéllyel terhes Németország vak utánzása a zsidókérdésben. 1939. február 9-i beszédében például a következőképpen érvelt:

Hát nem látjuk-e és nem látják-e azok, akik a jobbszélsőséggel kacérkodnak, hogy a zsidókérdésnek német szisztéma alapján való megoldása ebben az országban a gazdasági és pénzügyi rendet egyik napról a másikra azonnal felforgatná, és hogy egészen más következményekkel járna, mint Németországban járt? Nem látják, hogy az ország gazdasági és pénzügyi téren egy napig fenn nem állhatna, ha ily eszközökhöz nyúlnánk? És azokat, akik a magyar földbirtokosok és a magyar intelligencia köréből kacérkodnak ma ezekkel a divatos jelszavakkal, nyomatékosan vagyok bátor figyelmeztetni, hogy a sor elsősorban rájuk fog kerülni, és világos, az a földbirtokos osztály fog elsőnek elpusztulni, amely egy ilyen kormányzat támogatására siet, és hogy az intelligencia, amelyben van történelmi érzék és amely a történelmi magyar tradíciók alapján akarja a magyar politikát továbbvinni, ha erre az útra téved, módot nyújt arra, hogy félretolassék, és helyébe történelmi tradíciók nélküli és a magyar történelmi tradíciókat semmibe vevő, félintelligens emberek üljenek, akik azután ezeket a kérdéseket másképpen fogják kezelni. De kérdem: hogyan áll külpolitikailag ez a kérdés? Egyet tisztán látok: ha nálunk a politikai élet gleichschaltolása következik be a szélsőjobboldali eszmék jegyében, akkor mi Németországnak nem barátai, hanem cselédei leszünk, és ebben az esetben a független magyar külpolitikának egyszer és mindenkorra vége lesz.³⁶

A törvénytervezetet ellenző különböző frakciókat más és más indítékok vezérelték, de abban tökéletesen egyetértettek, hogy a tervezet vérlázítóan megszerzi az „alkotmányos rendszert”, rettenetes szenvedéseket zúdít sok százezer emberre, és ha hatályba lép, súlyos károkat okoz az ország